

Geachte aanwezigen in al uw titels en hoedanigheden,
Geachte confraters,
Dames en heren,

Wie de openingszittingen van de verschillende balies van het land volgt, stelt zich vandaag misschien de vraag of Black Friday in Brussel heeft toegeslagen. In andere balies volgt na de openingsrede immers alleen nog een repliek van de stafhouder. In Brussel is het anders; hier repliceert de voorzitter van het Vlaams Pleitgenootschap die dan wordt gevolgd door de synthese of de overwegingen van de Stafhouder. U hoort goed: drie toespraken in plaats van twee.

En er is zelfs meer: niet alleen zijn er drie in plaats van twee toespraken, er volgt deze namiddag nog een vierde tussenkomst van de Ukrainian National Bar Association. Vier toespraken dus.

Het meest verkeerde dat u daarbij kan denken, is, zoals het past bij Black Friday, dat het hier dan allemaal wel wat goedkoop zal zijn. Wie dat denkt, mag nu de zaal verlaten. ...

Het beste voorbeeld van de kwaliteit van deze plechtige zitting is de openingsrede.

Beste openingsredenaar, Mr. Meurs. U hebt in uw rede grondig uw opinie ondersteund met verwijzing naar cassante rechtspraak en naar rechtsleer. U stelde dat een driehoeksverhouding als gewrongen kan worden ervaren maar ook als een drieklank, al naargelang in majeur of mineur. Ervaren advocaten in de familierechtbank kunnen u dat bevestigen.

Hoewel u tijdens uw betoog problemen en complexiteit beloofde, heb ik geapprecieerd dat uw conclusies helder zijn, hoewel niet onbesproken zoals blijkt uit de repliek van de voorzitter.

Ik veroorloof mij de lof te zwaaien van jonge advocaten die het aandurven hun stelling te verdedigen voor een luisterend publiek dat veel groter is dan bij de verdediging van een doctoraat. Ik hou van lef, van branie, maar ook van mildheid en redelijkheid. Ik kan u alleen maar feliciteren voor uw openingsrede en u danken voor uw inzet.

Ik moet u ook bedanken dat u mij de openingsrede bijna een maand geleden hebt bezorgd; het pleit voor uw ijver en vakkennis. Bravo.

Eenzelfde gelukwensen richt ik ook aan het Vlaams Pleitgenootschap. De opleidingen die zij verzorgen, de wijze waarop zij jongere en ook minder jonge advocaten samenbrengen, is voorbeeldig. Ik getuig van onze goede communicatie en verstandhouding. Het Vlaams Pleitgenootschap gaat mee met zijn tijd en bevestigt wie Balie Brussel is; ik zal u dat zo dadelijk uitleggen.

De grote toeloop naar deze plechtige zitting is maar een begin. Een DJ van Tommorowland aantrekken, is een schot in de roos; deze avond 1320 personen op het banket en bal; *c'est du jamais vu*. De verplaatsing vanaf 2023 van uw openingszitting naar september, is een mooie zet, een schot in de roos, die nu al door velen wordt geapprecieerd. Branie, lef. Bravo.

Uzelf, Mr. Hendrix, bewijst zich niet alleen als een ijverige voorzitter en organisator, maar ook als een goede jurist. Ik waardeerde uw repliek waarin u concludeert dat de drieklank waarvan sprake, wel eens als jazzmuziek moet worden ervaren. U kent de verschillende genres in de jazz: dat gaat van New Orleans over cool jazz naar free jazz.

Ik zeg niet dat het recht op dezelfde wijze moet worden ervaren, maar over het recht mag en moet nagedacht en gedebatteerd worden. Dat mag zowel klassieke muziek als rock and roll zijn. Ik feliciteer u met uw tussenkomst.

Daarstraks gaf ik u aan dat het Vlaams Pleitgenootschap blijkt geeft van wie Balie Brussel is. De Raad van de Orde keurde twee weken geleden het brandingplan goed dat na een traject van een tiental maanden werd opgesteld, en dat de basis zal vormen van onze visie en communicatie in de komende jaren.

Onze basis-slogan zal worden: Toonaangevend in traditie.
Toekomstgericht in innovatie.

In het verleden hebben we de advocaten verwaarloosd in onze communicatie. We moeten de burger natuurlijk informeren, maar we zijn er in de eerste plaats voor onze advocaten stagiairs, de tableau advocaten, de advocaten ingeschreven op onze EU en onze B-lijst, alle 3700.

Wij willen niet concurreren met andere Balies, dat hoeft niet. Balie Brussel vormt een brug tussen aan de ene kant de gevestigde waarden van het beroep van advocaat, en aan den andere zijde evoluties, trends en uitdagingen in de bijzondere wereld waarin onze advocaten ageren en ondernemen. Dat noemen we innoverende traditie.

En die rol kunnen we volop spelen in Brussel en Halle-Vilvoorde waar zowel solisten, kleine, middelgrote en bijzonder grote kantoren een rol spelen, in hoofdstedelijk gebied, waar met al de hoofdrolspelers van het land en Europa een unieke professionele community aanwezig is die ons zowel werelds maakt in traditie als in innovatie. Dat maakt Balie Brussel uniek in België.

Die rol spelen vergt vanzelfsprekend meer dan het nieuwe logo en de huisstijl die we vastlegden. U ziet en hoort en leest daarover meer in het voorjaar van 2023.

U hoorde mij tot nu toe steeds het woord nemen namens Balie Brussel. U zal het mij niet kwalijk nemen dat Balie Brussel gemakkelijker in de mond ligt dan de Nederlandse Orde van Advocaten bij de Balie te Brussel, de NOAB. U weet dat onze Balie is samengesteld uit de Nederlandse en Franse Orde van advocaten; wij bestaan naast elkaar en hebben veel gemeen. Het is, zoals ik het graag uitdruk, een mooie LAT relatie: *very happy living apart together*.

Je tiens ici à saluer l'Ordre français, celui qui se dit, comme nous d'ailleurs, être le Barreau de Bruxelles, mais alors en français. Nous avons certainement nos contradictions, nos différences et sensibilités culturelles et sociales. Mais je tiens à remercier l'Ordre français, en la personne de la vice-bâtonnière Marie Dupont, pour notre excellente coopération et compréhension, et surtout le respect que nous pouvons avoir les uns envers les autres. Je te remercie, chère Marie, d'aussi transmettre mes meilleurs remerciements au bâtonnier Emmanuel Plasschaert.

Deze plechtige zittingszaal van het hof van beroep te Brussel werd zwaar beschadigd toen de Duitsers bij hun aftocht het Justitiepaleis in brand staken en de koepel opbliezen. Ze werd na de tweede wereldoorlog opnieuw volledig ingericht. Daarvoor kocht de Staat drie bestaande werken van de Belgische kunstenaar Albert CIAMBERLANI. De Staat gaf deze schilder ook de opdracht om nog een werk te schilderen, speciaal voor deze zaal. Het is het werk achteraan de zaal, rond de ingang deur, dat de nogal pompeuze titel draagt: *Dank zij de justitie en de vrede, zijn wij, leven wij, bewegen wij*.

Ik herinner mij dat in het begin van mijn carrière het schilderij was verstopt achter zware fluwelen gordijnen, vermoedelijk op initiatief van de vorige voorzitters van het hof van beroep die de vele naakte lichamen minder konden appreciëren.

Ik wil u echter geen kunsthistorische uitleg geven. De titel van het werk is voor mij belangrijk: *Dank zij de justitie en de vrede, zijn wij, leven wij, bewegen wij.*

Straks krijgen vertegenwoordigers van de Oekraïense Nationale Balie het woord over de toestand van de mensenrechten en van de advocaten in Oekraïne. We kennen ook de situatie in Afghanistan, de moeilijkheden in Polen en andere landen, zo dicht bij ons. Men kent daar de situaties zoals Napoleon die oorspronkelijk wilde. Ik citeer: *Je veux qu'on puise couper la langue à un avocat qui s'en sert contre le gouvernement.*

Voor *la petite histoire*: Napoleon gaf later toch de voorkeur aan een geordende advocatuur, dan aan burgers die ongeordend procedures en verweer voerden voor de rechtbanken.

Mogen we ons gelukkig prijzen in België te leven? Is het zo dat we *Dank zij de justitie en de vrede, zijn, leven en bewegen?*

Het is al te gemakkelijk alleen maar kritiek te leveren. België, met al zijn gebreken en surrealisme blijft een fantastisch land om in te leven, maar het is er niet alleen rozengeur en maneschijn.

Zoals het de laatste dag meermaals is gehoord: zonder advocaat is er geen democratie.

Samen met mijn collega stafhouder van de Franstalige Orde van deze Balie moeten wij heel veel energie steken in een correcte rechtsgang, in de vrijwaring van fundamentele rechten, in het bewaken en bewaren van de rechtsstaat.

De Balie heeft zich heel hard ingezet opdat het grootste proces ooit in België, dat over de aanslagen in Zaventem en Maalbeek, op een correcte wijze zou verlopen, met vrijwaring van fundamentele rechten. Bijna een jaar op voorhand benoemden we verschillende problemen en hebben we veel ontmijnd, zowel kleine banale als grote zaken. We zijn bemiddelend opgetreden naar alle betrokkene partijen, van het Hof tot het federaal parket en de veiligheidsdiensten.

We hebben veel kunnen regelen, maar niet alles. Ik ben ervan overtuigd dat na de valste start met het voorspelde probleem van de boxen voor de beklaagden, dat proces vanaf het einde van deze maand zal ingezet kunnen worden in een serene sfeer, een sfeer van correcte justitie en van het respect dat de slachtoffers verdienen.

Maar waarom was het zo nodig dat de Balie tussenkwam en zich zo inspande voor een proces dat door het parket en het Hof werd georganiseerd?

Mijn Franstalige collega en ik, samen met de voorzitters van onze bureaus voor juridische bijstand, zijn druk bezig met de aanpak van de Fedasil crisis. Het probleem van de federale regering moeten en kunnen wij niet oplossen, maar we zitten er wel mee. Elke persoon heeft recht op menselijke opvang, onze advocaten pogen die rechten te vrijwaren, maar de beschikkingen, vonnissen en arresten (dit jaar in Brussel al meer dan 5000) krijgt men niet uitgevoerd. Het lijkt zelfs geen zin meer te hebben om een rechterlijke uitspraak te bekomen.

De arbeidsgerechten in Brussel draaien over hun toeren, de nood en de vraag naar bijstand is heel groot. Elke dag worden er bijna 200 nieuwe dossiers behandeld door advocaten vrijwilligers en advocaten stagiairs. Dit vormt een overbelasting van de advocaten, van de rechtbanken en de griffies, en de oplossing, hoe moeilijk die ook is te vinden, blijft uit. Deze problematiek heeft voorrang, maar ze vraagt heel veel tijd en energie.

En verdriet: advocaten moeten hun cliënten regelmatig vertellen dat ze de volgende nachten niet anders kunnen dan buiten op de grond te slapen.

De Balie, Nederlandse en Franse Orde, heeft zich verzet tegen de plannen van Justitie om de zittingen van de raadkamer en de kamer van inbeschuldigingstelling te laten doorgaan in de gevangenis van Haren. Ons pleidooi tegen de miskennis van fundamentele mensenrechten werd enthousiast ondersteund door rechters en griffiers, onderzoeksrechters en het parket. En we hopen echt dat het initiële voorstel geen doorgang vindt. Men kan in de gevangenis geen recht spreken. *Justice must not only be done, but it must also be seen to be done.*

De Balie neemt zijn verantwoordelijkheden. Er is geen justitie, geen democratie, zonder de advocaat.

En op dat ogenblik ontvangen wij van het Team van de minister van Justitie een Nota met voorstellen die hij graag in de loop van 2023 gerealiseerd wil zien, met de vraag of onze bereidheid om in die voorstellen in te stappen, te bevestigen tijdens vergaderingen op korte termijn.

Dank zij de justitie en de vrede, zijn wij, leven wij en bewegen wij.

Justitie staat evenwel niet gelijk met de minister van Justitie. Ik zie niet in waarom de uitvoerende of zelfs de wetgevende macht zich moet moeien in aangelegenheden waarin de Balies en de communautaire Ordes zelfregulerend kunnen zijn en het ook zijn.

Moeten we nu plots beslissen over een bediendenstatuut van de advocaat stagiair? We bespraken dit binnen onze Raad van de Orde, en we vinden dat statuut onverenigbaar met de eigenheid van de stage.

Bijvoorbeeld. Een werknemer stelt zijn arbeidsprestaties exclusief ter beschikking van zijn werkgever wat erop neerkomt dat de werknemer geen 'eigen' zaken of deze van het BJB kan ontwikkelen, daar waar de stagemester juist tot taak heeft de stagiair in diens eigen zaken en in de dossiers in het kader van de tweedelijnsbijstand te begeleiden. De advocaat stagiair die een eigen praktijk opzet, wat net de bedoeling is van de stage, moet dus kiezen voor een dubbel sociaal statuut, nl. als werknemer als advocaat stagiair, en als zelfstandige, allicht in bijberoep, voor zijn eigen zaken en de dossiers in de tweedelijnsbijstand. Of wilt men eerder een bijzonder werknemersstatuut waarin de wekelijkse arbeidsduur van 38 uur niet geldt, er geen verbod op nachtarbeid is, geen principieel verbod om overuren te presteren en geen verbod op zondagarbeid? Maar wat blijft er dan nog over van dat werknemersstatuut? En houdt dat geen discriminatie in?

Oh ja, ik ben natuurlijk bereid hierover te vergaderen, te debatteren, maar in alle eerlijkheid: voor mij zijn er zaken die veel meer de aandacht vereisen van de Balie.

Ik kan ook op andere aspecten van de Nota van het Team van de minister dieper ingaan, maar mijn tijd is zeker en terecht beperkt. Vergis u echter niet: ik verwerp zeker niet alle voorstellen van het team van de minister en sommige wil ik probleemloos aanvaarden of bediscuteren.

Ik verzet me wel tegen een deadline die wordt opgelegd om andere motieven dan de belangen van onze beroepsgroep. Als men het zo wil spelen, laat de balie dan incorporeren in de FOD Justitie, laat de stafhouder en de leden van de Raad dan maar ambtenaren zijn. Dit bestaat reeds, in Afghanistan.

Geachte voorzitter, ik besluit.

In 1984 werd het Justitiepaleis, ons gerechtsgebouw, in stellingen gehuld. U kent het verhaal. De regering heeft zich nu tot doel gesteld om de werken zo te laten vooruitgaan dat de stellingen aan de voorzijde, aan de zijde van het Poelaertplein, weggenomen zouden worden in 2024. Als dat kan, zou dat zeker bijdragen tot de festiviteiten naar aanleiding van het 40 jarig bestaan van de Nederlandse en Franse ordes van onze Balie. Alle stellingen zouden weg moeten zijn tegen 2030, bij de viering van het 200 jarig bestaan van België.

Ik hoop dat de Balie krachtig mee kan werken aan en met een kranige Justitie die niet voortdurend moet ondersteund worden met stellingen, die een gepast budget heeft, een moderne stroomlijn, een baken van vrijwaring van mensenrechten en fundamentele rechten.

Mijn *bottom line* was de volgende: Balie Brussel wil vanuit haar unieke positie instaan voor de traditie en innovatie in ons beroep, een significante bijdrage leveren aan de slagkracht die nodig is om de eigenheid van ons beroep te bewaren en er een moderne invulling aan te geven, en alle mensenrechten en fundamentele rechten te blijven vrijwaren, vanuit onze onafhankelijkheid, met een kiese en waardige invulling van onze handelingen.

Geachte voorzitter, geachte openingsredenaar. Ik feliciteer u nogmaals voor deze prachtige openingszitting. U wens u veel genoegen en plezier deze avond bij het banket en bij het dansen in het bijzonder.

Ik dank u voor uw aandacht.

Lang leve het Vlaams Pleitgenootschap.
Lang leve Balie Brussel.